

over, har Ministeren Ret til at stride ind og paabyde Sogneraadet at frøge Lærerefrakterne. Jeg kommer her slet ikke ind paa Spørgsmaalet om, hvor vidt det i og for sig er ønskeligt eller ikke ønskeligt, at der kan være saa mange Børn i en Skole; det ligger her udenfor Betragtningen. Jeg mener kun, at hvad der er Lov her i Landet, skal opretholdes, og ønsker Ministeren at forandre Lovens Bestemmelse, saa skal han ikke gaa administrativt til Værks, men henvende sig til Lovgivningsmagten og paatalbe dens Bistand, og jeg vil sige, at saa skulde jeg ikke være uwillig til at stemme for, at Børneantallet i en Klasse ikke maa være over 30. Jeg bebrejder ikke Ministeren, at han ønsker, at Børneantallet i en Skole skal være mindre end bestemt, men hvad jeg anker over, og hvad jeg finder er det uheldige i den administrative Udvikling, vi ere komne ind paa, er, at Ministeren trods Bestemmelsen i Loven af 8de Mars 1856 § 1 gennemfører andre Regler, end der er foreskrevet i denne Lovbestemmelse. For at komme til Kundskab om, hvorledes denne Lovbestemmelse skal forstås, har jeg undersøgt, hvorledes man under Forhandlingerne i Rigsdagen er kommen til den endelige Affattelse af den nævnte Paragraf. Jeg skal da minde om, at det Lovforslag, som i sin Tid blev foreslået af den daværende Kirke- og Undervisningsminister (Hall), havde en anden Affattelse end den, der blev den endelige. Det oprindelig forelagte Lovforslag findes i Tillæg A., 7de Session 1855 Side 199. I dette Forslags § 1 hedder det: „Er Børneantallet i en Skole med een Lærer større end 90, skal enten en ny Skolestue indrettes, og en Andenlærer anstættis, eller en helt ny Skole oprettes. Efter Begæring af Sogneforstanderskabet eller Borgerrepræsentanterne kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bevilge en Udsættelse med Gennemførelsen af denne Bestemmelse for et bestemt Naremaal, dog kun for saa vidt Børneantallet ikke overstiger 120“. Med andre Ord, det var den daværende Ministers Mening, at Reglen for, hvor mange Børn der ordinært maa være i en Skole, skulde være den, at Antallet fastsattes til 90, men at der dog skulde forbeholdes Ministeriet et villaarligt Støn over, om man ikke kunde udsætte Paabudet om Oprettelsen af en ny Skole eller af et nyt Lærereembede, indtil Børneantallet var gaaet op til 120, med andre Ord, at Administrationen her vilde have et Spillerum imellem et Maksimum og et Minimum. Den daværende Kirke- og Undervisningsminister har nærmere motiveret sit Forslag og Motiveringens findes i samme

Margangs Tillæg A. Spalte 213, hvor Ministeren i sine Motiver — det er altsaa ikke en Udsættelse, der er undsluppen ham ved Indbringelsen eller Behandlingen af Lovforslaget, men hvad han ganske jævnt og rolig efter nøje Overvejelse er kommen til og har nedskrevet — udtaler sig saaledes: „Man har antaget for givet, at een Lærer i Regelen ikke vil kunne undervise mere end 90 Børn, der ere mellem en Alder af 7 og 14 Aar. Ikke desto mindre har man troet at maatte foreslaa, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet faar Bemyndigelse til at udsætte Forøgelsen af Lærerkraften, for saa vidt Børneantallet ikke overstiger 120. Det kan nemlig hælde, at Børneantallet i et Sogn, efter at være steget meget betydelig, atter falder, eftersom tilfældige Omstændigheder udøve en ikke ringe Indflydelse paa Distrikter af et saa lidet Omfang. Den mer eller mindre stadige Skolegang gør det ogsaa mer eller mindre muligt for Lærerne at overkomme Undervisningen af et større Antal Børn, da Skolegangens Ustadihed lægger store Hindringer i Vejen for den samlede Undervisning. Da nu endelig enkelte Lærere have en særlig Gave til at undervise mange Børn, saa synes det hensigtsmæssigt at gøre det muligt for Administrationen at tage Hensyn til disse forskellige Omstændigheder ved at lade dens Virksomhed være fri indenfor et vist Maksimum og Minimum“.

Man ser altsaa, at Ministeren — jeg kan ikke saa andet ud af denne Motivering og af Ministerens Lovforslag — mente, at som Regel maatte der kun være 90 Børn i en Skole, men da Stadiigheden i Børnenes Skolegang og Lærerenes Evne til at undervise kan være højt forskellig i de forskellige Skoler og i de forskellige Egne, vilde han forbeholde sig en vis Frihed og have Ret til ikke at paabyde en betydelig Forøgelse af Udgiften, for Børneantallet steg indtil 120. Men Lovgivningsmagten vilde ikke overlade dette til Administrationens Vilkaarlighed. Det i Sagen nedsatte Udvalg afgav med S. A. Hansen som Ordfører en Indstilling til Tinget, som gik i modsat Retning. Dette Udvalg indstillede nemlig, at vedtage Lovforslaget saaledes, som § 1 i Lov af 8de Mars 1856 lyder, idet man fra Lovgivningsmagtens Side i Stedet for at opretholde den Vilkaarlighed fra Ministerens Side, foreslog at fastsætte som Gennemsnitstal, at der i en Skole kun maatte være 100 Børn; naar dette Tal naas, skal Ministeren paabyde, at der oprettes nye Embeder. Nu siger Ministeren: Ganske vist, saa skal jeg gøre det,